

САША РЕЉИЋ (1961–2017)

Тешко је писати последњи поздрав некоме ко ти је читавог живота био пријатељ: као да, када се напише, то даје коначан печат одласку, као да се – ако опроштај није написан – он и даље негде тамо напољу радује животу и лепоти, иако више не можемо да се сретнемо.

Сашу Рељића сам знала много пре него што нас је случај сместио у Етнографски музеј: учио ме преферанс (за који на крају никада нисам имала довољно концентрације и стрпљења), читали смо исте књиге, слушали исту музику, играли исте игре, забављали се раскопавајући рачунаре... волели исте филмове... Тарантино у старом биоскопу Кинотеке или у „20. октобру“ – то више није само сећање на заједничка искуства која се не могу поновити и људе који већ врло дуго нису са нама, него и на сада непостојећу културну географију нашег града коју смо волели.

Све то дуго време, пре доласка у Етнографски музеј (1985. године) и током рада у њему (а радио је разне послове: био чувар, па економ, некако у складу са биографијом Буковског, једног од заједничких нам омиљених аутора у то време), Саша је свет гледао и сањао кроз објектив фото-апарата, тражећи и налазећи лепоту у свакодневним ситницама које нас окружују и које већина – слепа за детаље – никада није могла да препозна. Све до 2000. године, иако формално незадужен за фотографију, снимао је огромне количине документарних фотографија – бележио је сва музејска догађања, али и – много важније – снимања етнографских филмова, који су тада били један од значајних музејских послова. Највећи број њих остао је само у не-

готивима: сведочанства времена проведеног на терену, која су чекала нека боља времена да се отелотворе у „стварне“ фотографије и нађу стално место у документацији. Оне ретке, сачуване у приватним колекцијама сећања, причају како о темама фаворизованих покретних слика, тако и о свакодневной радости посла и сусрета са људима који су своје животе и искуства делили са нама: прекрасне шаке оца Антонија, ослоњене о главу штапа, сељаци који преко брда и долина носе огромну ратарску свећу, крстови од леда у јасном светлу раног пролећног јутра, тренуци опуштања после целодневног посла, звездано небо изнад Прохора Пчињског...

Нисмо се виђали годинама. Животи и послови су нас одвели различитим путевима, остављајући између нас само танку спону друштвених мрежа и успомена. Крајем века, он је коначно нашао своју Моли, а и посао какав му је одувек био потребан. Отишао је у Музеј савремене уметности да се тамо коначно професионално бави фотографијом, што за њега није било само занимање, него пре свега љубав и страст. И то је радио посвећено и успешно.

Ипак, на корицама моје последње књиге је Сашина фотографија, која се ту нашао управо захваљујући потпуном узајамном разумевању, ненарушеном годинама одсуства. Била ми је потребна сива слика свакодневице, а коме сам другом могла да кажем да ми је неопходна атмосфера прве реченице *Neuromanser*-а и да после десетак минута имам савршену фотографију, баш онакву какву сам желела? Медаковић дефинитивно нема луку, али је сцена сивог дрвећа на сивом небу, испред сивих зграда управо оно што је била суштина мог виђења света/приче у књизи о стварима које су и њега и мене испуњавале весељем. Обоје смо се радовали заједнички обликованој лепоти и то остаје мени најдража корица било које моје књиге.

Саша Рељић је био један од најбољих, најтоплијих и најталентованијих људи које сам имала срећу да познајем и да ми буду пријатељи. Свет без њега је много мање весео, много хладнији и заувек закинут за све лепоте које је само он умео да види.

Љиљана Гавриловић